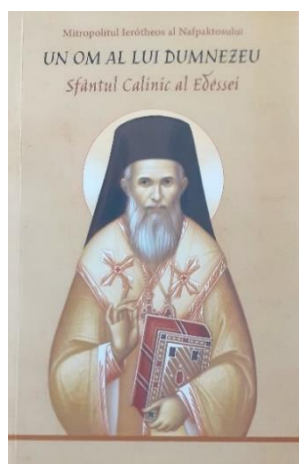

PREZENTĂRI DE CARTE

RECENZII

Mitropolit Ierotheos al Nafpaktosului - „Un om al lui Dumnezeu, Sfântul Calinic al Edessei”, Editura Bonifaciu, 2023.

La Editura Bonifaciu, în 2023 apare lucrarea Mitropolitului Ierotheos al Nafpaktosului „UN OM AL LUI DUMNEZEU, Sfântul Calinic al Edessei”, în traducerea din limba greacă a maicilor de la Mănăstirea Diaconești.

Cuprinsul are următorul parcurs: Cuvânt înainte de Mitropolitului Ierotheos al Nafpaktosului și Sfântul Vlasie, Viața și petrecerea celui între sfinți Părintele nostru Calinic, Mitropolitul Edessei, Pellei și Almopiei, Mărturii și fapte minunate, Cuvinte ale Sfântului Calinic al Edessei, „Moștenirea episcopului nu este tronul, ci crucea”, „Să aruncăm o privire în inima noastră!”- Învățături către credincioși, „A fi monah - mare lucru este!”, Preoția, „munte preaînalt”, „Atâta timp am vorbit despre răbdare...”, Testament, Un om al lui Dumnezeu și Fotografii ale Sfântului Calinic al Edessei.

Mitropolitul Ierotheos afirmă că: „din Tradiția ortodoxă știm că sfânt nu este omul bun și virtuos, ci acela care se împărtășește de harul lui Dumnezeu, de energia Lui curățitoare, luminătoare și îndumnezeitoare. Faptul că omul se împărtășește de harul dumnezeiesc este adevărat de smerenia, pocăința adâncă, blândețea și dragostea lui, deoarece aceste virtuți nu își au izvorul în moralitate, ci în roadele Sfântului Duh. Mai mult, sfințenia unui om se vedește și din faptul că săvârșește minuni încă din timpul vieții, iar după adormire are sfinte moaște ce răspândesc bună mireasmă și sunt făcătoare de minuni.

La Starețul meu, Sfântul Calinic al Edessei, se puteau vedea toate aceste semne ale sfințenie. Avea cuget ortodox, etos bisericesc, îi iubea pe Sfinții Părinți și viață ascetică isihastă. Era un om născut din nou, după cum o arată dragostea sa nefățarnică și dezinteresată pentru Dumnezeu și pentru semenii.

Întreaga viață a trăit ascetic, a trăit Evanghelia. A fost un om binecuvântat, un episcop nevoitor, un ierarh harismatic și fără ascunzișuri. Un

om lin ca o adiere de vânt. Iar acum este o stea luminoasă și strălucitoare a Bisericii cerești. Un sfânt.”

Din viața sa aflăm că era un om firesc, a trăit într-o normalitate creștinească. Bunicul său era preot și de mic a fost atras de slujirea lui Dumnezeu. Ca elev și mai apoi student teolog s-a remarcat ca având o fire blândă, înclinat spre fapte bune și rugăciune. A făcut stagiu militar unde vorbea cu mult patos camarazilor despre învățăturile lui Hristos din Evanghelie. Apoi ca monah s-a nevoit cu viață ascetică, în rugăciune și isihie. Ca ierarh, despre Sfântul Calinic, Mitropolitul Ierotei al Idrei mărturisește: „Îl cunosc bine pe Mitropolitul Calinic al Edessei, încă de pe băncile școlii, și pot spune despre el, fără nici o exagerare, că este podoaba și lauda Sinodului.” Pentru că iubea mult pe mucenici, Dumnezeu a îngăduit, ca Mitropolitul Calinic să primească o boală, să arate tuturor răbdarea. Când vorbea despre moarte, spunea că este o trecere lină spre un somn lung. De la primele diagnostice medicale a înțeles situația. A făcut mai întâi o spovedanie generală a vieții sale la un duhovnic cunoscut. Spovedania a numit-o baie curățitoare. Apoi și-a întocmit testamentul, care se încheie: „Îmi exprim din adâncul inimii recunoștința nemărginită față de Dumnezeu nostru cel în Treime, fiindcă sunt creștin – ortodox, născut din părință creștin-ortodoxi, și fiindcă m-a învrednicit de cinstea cea preainaltă a harului arhieresc, așezând micimea mea să păstorească poporul cel ales și binecredincios. Îi rog stăruitor pe episcopi să trimită drept următor al meu un bărbat plin de credință și de Duh Sfânt, ca să îndrepteze lipsurile mele și să plinească ceata episcopilor din Rai. Amin. Mila lui Dumnezeu să mă însoțească în vremea ieșirii mele din această lume deșartă.” Odată cu mutarea sa la Domnul, au început să apară mai multe minuni săvârșite încă din timpul vieții. Redăm una spre exemplificare: „Odată, pe când Sfântul Calinic citea exorcisme unei demonizate, diavolul a început să strige:

- M-ai ars, Calinic!

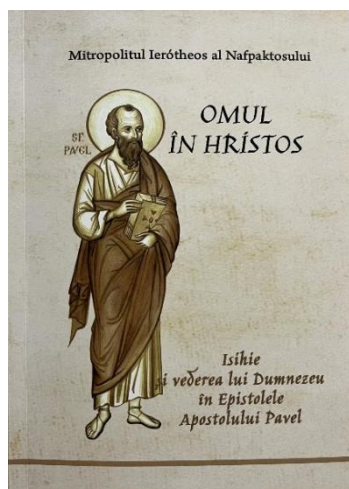
Atunci, el, cu ochii în lacrimi, a spus:

- Vicleanule, nu eu te-am ars, ci Domnul nostru Iisus Hristos! Eu sunt doar un călugăr netrebnic.” (Părintele Evanghelos Tsitziras)

Iată ce sfaturi dădea Sfântul Calinic: „Să ducem o viață sfântă întru Hristos! Să ne înnoim, punând în inimă doruri înalte, iar în minte, gânduri sfinte! Să luăm hotărârea neclintită de-a ne înnoi și în faptele, și în purtările noastre! Să fim curați, plini de pace, înfrânați, iubitori de frați, cinstiți, milostivi, nepomenitori de rău, mulțumitori, simpli, fără răutate, iubitori de adevăr, onești! Să fim oameni ai lui Dumnezeu!” Se mută la Domnul în 8 august 1984. Pe data de 23 iunie 2020, Patriarhia Ecumenică a hotărât canonizarea Mitropolitului Calinic al Edessei, stabilind ca pomenirea lui să se facă pe 8 august, iar pe 25 septembrie 2020 sunt aflate moaștele sale.

Preot lect. univ. dr. DANIEL ENEA

Mitropolit Ierotheos al Nafpaktosului - „Omul în Hristos - Isihie și vederea lui Dumnezeu în Epistolele Apostolului Pavel”, Editura Bonifaciu, 2023.

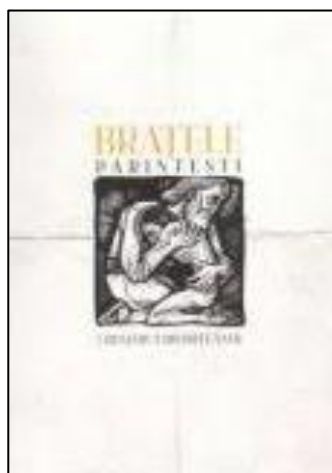
La Editura Bonifaciu, în 2023 apare lucrarea Mitropolitului Ierotheos al Nafpaktosului „OMUL ÎN HRISTOS - Isihie și vederea lui Dumnezeu în Epistolele Apostolului Pavel”, în traducerea din limba greacă a maicilor de la Mănăstirea Diaconești.

Lucrarea cuprinde un Prolog, douăsprezece capitole și se încheie cu un Epilog. Din Prolog, aflăm că opera este efortul unui studiu aprofundat, pe o perioadă de patru ani (2008-2012), în care autorul a analizat Scrisorile Sfântului Apostol Pavel, în cadrul Tradiției Bisericii. Dacă unii le analizează prin metoda criticii biblice contemporane, alții doar fragmentar, speculativ și moralist, mitropolitul Ierotheos, consideră să le studieze prin prisma învățaturii Sfinților Dionisie Areopagitul și Simeon Noul Teolog și a teologiei Părinților din veacul al patrulea: Sfântul Ioan Gură de Aur și Sfântul Chiril al Alexandriei. La aceștia adaugă și metoda teologiei isihaste a Părinților filocalici.

Autorul a analizat cele 14 epistole pauline și conținutul lor teologic, specificând contextul istoric în care au fost scrise, cărei Biserici i-au fost adresate, când a fost aceasta întemeiată, dar și problemele cu, care se confrunta. Toată această osteneală s-a concretizat în lucrarea de față, care deși este scrută ca întindere, succintă ar zice unii, este totuși cuprinzătoare și lămuritoare. Mitropolitul Ierotheos recomandă ca tâlcuirea scrisorilor pauline, dar și a celor sobornicești trebuie făcută prin prisma experienței isihaste și a vederii lui Dumnezeu, în lumina învățaturii Sfinților Părinți. Citind epistolele Apostolului Pavel din această perspectivă, ni se arată esența teologiei ortodoxe. Cele 12 capitole ale lucrării au titluri sugestive și bine alese, într-un profund duh patristic ortodox. Spre exemplificare în primul capitol, intitulat Sfințita isihie (Isihasmul), autorul ne spune că Apostolul Pavel folosește de trei ori cuvântul *isihie*, care se traduce cu liniște. Prima folosire se referă la un mod de viață în general: *Și vă rugăm pe voi, fraților, să adăugați mai mult! Și cu dragoste să vă nevoiți ca să fiți cu liniște*(isihasin), *și să faceți ale voastre și să lucrați cu mâinile voastre, precum am poruncit vouă.* (I Tesaloniceni 4: 10-11). A doua oară se referă la modul în care trebuie să lucreze cineva: *...cu liniște* (meta isihias) *lucrând, să-și mănânce pâinea sa* (II Tesaloniceni 3: 12). Iar a treia oară se referă la purtarea *...întru liniște*(en isihia) a femeii (I Tesaloniceni 2: 11-12). Se poate ușor vedea că termenului isihie nu are sensul dat de părinții

pustiei, de știință a gândurilor, de trezvie sau de transfigurare a patimilor. Chiar dacă Pavel nu folosește sintagma sfințita isihie, în sensul cunoscut în patristică, totuși înțelesul ce se desprinde din întreaga să învățatură trimite la viața isihastă, la o liniște duhovnicească. Capitolul al patrulea este intitulat Botezul ca trăire a Tainei Crucii și Învierii lui Hristos, și dacă vom citi, aflăm că autorul ne descoperă că Botezul este o taină de inițiere în viața bisericească, prin care devenim mădulare ale Trupului lui Hristos. Mirungerea este pecetea Duhului Sfânt și confirmarea nașterii din nou în Hristos. De aceea urmarea lui Hristos nu este de natură morală, ci sacramentală, concretă. Creștinul este chemat la trăirea Crucii, Îngropării și Învierii lui Hristos. Cel botezat *se înnoiește spre cunoștință, după chipul Celui ce l-a zidit*(Coloseni 3:10). În ultimul capitol intitulat profetic Înfașurarea omului înaintea lui Hristos la a Doua Venire a Lui, autorul afirmă că oamenii Îl vor vedea pe Dumnezeu fie ca foc, fie ca Lumină a slavei, după starea pe care au avut-o în viața lor biologică. Iar scopul tradiției ascetice și isihaste, dar și a vieții sacramentale a Bisericii, este să călăuzească credincioșii, ca la a Doua Venire, să-L vadă pe Hristos ca Lumină. Creștinii se deosebesc de cei de alte religii, nu prin faptul că au o cultură diferită, ci prin viața nașterii din nou, ei trăiesc Taina Crucii și Învierii lui Hristos pe tot parcursul vieții. Epilogul este o invitație pentru fiecare la viața ascetică și sacramentală, descoperind că Apostolul Neamurilor a fost un mare teolog și ascet-isihast, care a trăit Taina Crucii și Învierii lui Hristos. Creșterea duhovnicească a fiecărui om se face prin harul lui Dumnezeu, dar și ca răspuns și efort la Harul primit. Din tradiția patristică știm că Hristos se descoperă ascunzându-Se și se ascunde descoperindu-Se.

Preot lect. univ. dr. DANIEL ENEA

„Brațele părintești” - despre părinți și copii în parabola fiului risipitor, autor P.S. Benedict Bistrițeanul (apărută la Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2021).

1. Introducere

Lucrarea „Brațele părintești: Despre părinți și copii în parabola Fiului Risipitor” de P.S. Benedict Bistrițeanul oferă o analiză profundă și teologică asupra paternității divine, cu un accent special pe parabola Fiului Risipitor. Episcopul Benedict abordează multiplele numiri ale lui Dumnezeu în Sfânta Scriptură, subliniind imaginea

paternității ca fiind cea mai sugestivă și cuprinzătoare. Această recenzie va explora aspectele centrale ale materialului, evidențiind contribuțiile sale teologice și pastorale.

Episcopul Benedict subliniază că Dumnezeu este descris prin numeroase numiri în Sfânta Scriptură, fiecare reflectând aspecte diferite ale naturii și intervențiilor Sale divine. Aceste numiri sunt încercări umane de a surprinde esența și natura divină, rămânând însă parțiale și temporare. În mod deosebit, numirea lui Dumnezeu ca „părinte” este considerată a fi cea mai cuprinzătoare, sugerând o relație de apropiere și dragoste filială între om și Dumnezeu.

2. Paternitatea ca numire supremă

Dintre toate numirile, Episcopul Benedict argumentează că „părinte” este cea mai sugestivă și completă. În Hristos, Dumnezeu este înțeles ca Tatăl nostru, această relație fiind evidențiată în rugăciunea „Tatăl nostru” (Matei 6, 9) și în porunca de a fi milostivi precum Tatăl Ceresc (Luca 6, 36). Această numire subliniază dragostea și milostivirea divină, oferind un model relațional bazat pe apropiere și dragoste.

3. Parabola Fiului Risipitor

Parabola Fiului Risipitor este analizată ca o revelație a chipului patern al lui Dumnezeu. Tatăl din parabolă reprezintă viața, originea vieții, cel care crește, educă și poartă de grijă, dar și cel care mântuiește. Aceasta evidențiază rolul patern al lui Dumnezeu ca sursă de iubire și milostivire necondiționată. Totuși, este subliniat că imaginea tatălui din parabolă este limitată, fiind o icoană parțială a Părintelui ceresc. Tatăl milostiv din parabolă este prezentat ca o icoană umană a lui Dumnezeu, exemplificând dragostea totală și necondiționată. Aceasta dragoste este descrisă ca fiind „răstignită”, suferind și purtând durerea fiilor săi. Această dragoste paternă este comparată cu dragostea lui Dumnezeu față de oameni, care își asumă riscul refuzului și suferinței pentru mântuirea omului.

4. Lipsa mamei în parabolă

Materialul abordează și absența mamei în parabolă, explicând că aceasta nu este o lacună discriminatorie, ci reflectă contextul cultural și genealogic al timpului. Tatăl din parabolă își asumă atât rolul patern, cât și pe cel matern, iubind cu bucurie și dragoste, sugerând o completitudine divină dincolo de gen.

Parabola Fiului Risipitor evidențiază două finaluri distincte: a) primul final se concentrează pe reacția fiului cel mare, care, deși dezamăgit și resentimentar, are posibilitatea de a se alătura la bucuria familiei și a Tatălui pentru întoarcerea fiului risipitor. Acest final rămâne deschis, fără a oferi informații clare despre decizia finală a fiului cel mare, sugerând că alegerea sa

rămâne în suspans, b) al doilea final relevă chemarea divină la imitarea Tatălui ceresc. Este un apel la a deveni milostivi și iubitori, precum Tatăl Ceresc. Credincioșii sunt chemați să devină părinți spirituali, exprimând dragoste și generozitate necondiționată, intrând astfel în rânduiala divină.

5. Rolul central al Tatălui

Parabola evidențiază figura Tatălui ca fiind centrul narațiunii. Tatăl este cel care risipește iubire, generozitate și milostivire atât față de fiul risipitor, cât și față de fiul cel mare. El nu reproșează, nu judecă și nu pedepsește, ci doar iubește și primește necondiționat. Această atitudine poate părea exagerată, dar este firescă și naturală pentru Tatăl Ceresc.

Credincioșii sunt chemați nu doar să se identifice cu fii din parabolă, ci să aspire la a deveni asemenea Tatălui. Dacă suntem primiți cu iubire și iertare, suntem chemați să oferim la rândul nostru iubire și iertare. Aceasta este etapa finală și supremă a creșterii spirituale: transformarea din fii în părinți, imitând modelul divin al Tatălui.

6. Provocările contemporane

Episcopul Benedict subliniază că societatea modernă, cu tendința sa de a promova dependența și fericirea individualistă, contravine acestui parcurs de maturizare spirituală. Părinții supraprotectori și copii dependenți prelungesc artificial copilăria și împiedică dezvoltarea personală și asumarea responsabilității. În plan spiritual, credincioșii trebuie să evolueze de la a fi doar copii cuminți la a deveni părinți buni, imitând dragostea jertfelnică a Tatălui Ceresc.

7. Concluzii

Preasfințitul Benedict concluzionează că intrarea în bucuria ospățului eshatologic presupune dobândirea calității de părinte, iubind cu bucurie și cruce. Paternitatea divină este o chemare la maturizare spirituală și la trăirea dragostei necondiționate. Parabola Fiului Risipitor, cu toate detaliile sale, rămâne o sursă inepuizabilă de exegeze teologice și artistice, ilustrând întâlnirea omului cu iubirea paternă a lui Dumnezeu.

Materialul îmbină o hermeneutică profundă cu o perspectivă pastorală, subliniind importanța relației personale cu Dumnezeu ca Tată. Este evidentă influența teologiei patristice și a spiritualității ortodoxe, care pune accent pe experiența personală a întâlnirii cu Dumnezeu. Dragostea paternă este văzută nu doar ca un atribut divin, ci ca o chemare la trăirea și manifestarea ei în viața de zi cu zi.

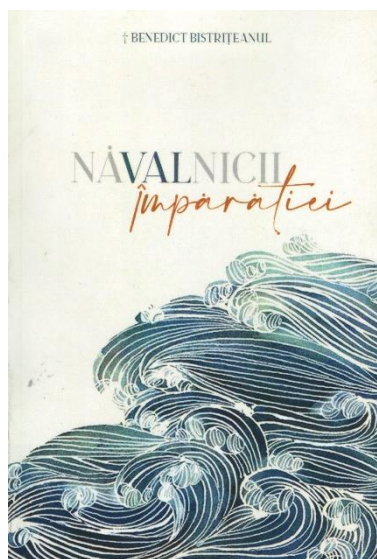
Materialul oferit de Episcopul Benedict Bistrițeanul este o explorare teologică profundă a paternității divine, invitând cititorii să înțeleagă și să trăiască iubirea necondiționată a lui Dumnezeu, reflectată în relațiile lor

personale și comunitare. Parabola Fiului Risipitor este o chemare la intrarea în bucuria Tatălui atât în viața de acum, cât și în cea viitoare. Credincioșii sunt invitați să observe Evanghelia în viața lor, să se obișnuiască cu Împărăția promisă și să nu deznădăjduiască, având mereu în vedere iubirea și milostivirea Tatălui Ceresc.

BENIAMIN A. DOCTOR

Teologie Pastorală anul III

„Năvalnicii Împărăției” - Personalități ale Vechiului Testament în căutarea lui Dumnezeu, autor P.S. Benedict Bistrițeanul (apărută la Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2021).

În paginile acestei cărți, autorul explică motivul pentru care este atras de personalitățile remarcabile din istoria Vechiului Testament: „Mereu am fost fascinat de oamenii lui Dumnezeu din mijlocul Poporului ales, care, cu o forță extraordinară, L-au căutat și L-au descoperit, în mijlocire și revelație, dar și în deznădejde, păcat, lepădare și, mai ales, în pocăință și dragoste”.

Autorul este atras de personalitățile Vechiului Testament pentru că acestea, cu forță extraordinară, au căutat și descoperit voia lui Dumnezeu, atât în momente de mijlocire și revelație, cât și în situații de deznădejde, păcat, lepădare, pocăință și dragoste. Acest parcurs subliniază complexitatea vieții spirituale și a relației dintre om și Dumnezeu.

1. Patriarhul Avraam

Avraam este un model de credință și prietenie cu Dumnezeu. Numit „alesul lui Dumnezeu” și „prietenul lui Dumnezeu”, Avraam reprezintă simbolul ascultării, curajului în dialogul cu Dumnezeu și al încrederii neclintite în planul divin. Arătarea Sfintei Treimi la stejarul Mamvri și dialogul cu Dumnezeu pentru salvarea cetății Sodoma ilustrează deschiderea lui Dumnezeu spre omenire și disponibilitatea Sa de a interveni în istorie.

Personalitatea Patriarhului Avraam, pomenit de 318 ori în Sfânta Scriptură, este numit alesul lui Dumnezeu și părintele poporului ales: „Eu sunt Dumnezeul lui Avraam și Dumnezeul lui Isaac și Dumnezeul lui Iacov”. „Sânul

lui Avraam” (Luca 16, 23) este un simbol al siguranței, căldurii, protecției și dragostei. În sinteză, Avraam este „prietenul lui Dumnezeu” (Iacov 2, 23).

Un moment istoric din viața marelui patriarh este întâlnirea surprinzătoare cu cei Trei Îngeri la stejarul Mamvri (arătarea Sfintei Treimi, cf. Fa. 18). La salvarea cetății Sodoma, vedem un Dumnezeu deschis la dialog cu oamenii, arătându-și disponibilitatea de a salva cetatea și locuitorii ei.

Caracteristicile lui Avraam, alesul lui Dumnezeu, includ ascultarea, curajul de a dialoga cu Dumnezeu și încrederea în Dumnezeul poporului său.

Al doilea personaj din cartea Preasfinției Sale este Isaac, urmat de Iacov, cel de-al treilea patriarh, care ocupă un loc aparte între personalitățile biblice, din care provin cele douăsprezece triburi ale poporului Israel.

2. Isaac și Iacov

Cei doi patriarhi continuă linia spirituală a lui Avraam, fiecare având un rol crucial în formarea și dezvoltarea poporului ales. Iacov, din care provin cele douăsprezece seminții ale Israelului, subliniază importanța continuității și fidelității față de Dumnezeu.

Un alt nume binecuvântat și important în șirul conducătorilor poporului Israel este Proorocul Moise, văzătorul de Dumnezeu. Viața sa începe în Egipt, în exil, fiind salvat de la moarte prin mâna fiicei lui Faraon. Dumnezeu avea un plan pentru pruncul salvat din apă, de a fi un „ales” în istoria mântuirii poporului evreu.

Lui Moise i se arată Dumnezeu în rugul ce ardea și nu se mistuia (cf. Ieșire 3), punându-l garant și răscumpărător pentru poporul pe care îl conduce spre Țara Făgăduinței. Pe Moise, marele conducător al poporului său, Dumnezeu l-a ales să fie mesagerul și omul de încredere, să transmită voia Sa și să pună rânduială în viața lor morală prin Decalogul primit și transmis.

3. Proorocul Moise

Viața și misiunea lui Moise sunt centrale în istoria mântuirii poporului evreu. De la salvarea sa miraculoasă în copilărie la întâlnirea cu Dumnezeu în rugul aprins, Moise devine garantul și răscumpărătorul poporului, conducându-l spre Țara Făgăduinței și oferindu-i Decalogul, fundamentul moral al vieții religioase și sociale.

4. Iosua Navi

Urmașul Proorocului Moise este Iosua Navi, „iscoditorul lui Dumnezeu”, un adevărat comandant militar care a cucerit Canaanul și a condus poporul în „țara unde curge lapte și miere”. Cucerirea Ierihonului este un exemplu de strategie și istețime militară, de care Dumnezeu s-a folosit pentru „poporul Său”.

Succesorul lui Moise, Iosua este exemplul perfect de lider militar și spiritual, care cucerește Canaanul și conduce poporul ales în țara promisă. Strategia și înțelepciunea sa sunt văzute ca instrumente divine folosite pentru împlinirea voii lui Dumnezeu.

5. Regele David

David, numit „cântărețul lui Dumnezeu”, este simbolul poeziei și sensibilității spirituale. Psalmii săi rămân un testament al credinței și devoțiunii, fiind relevanți și inspirați până în zilele noastre. David, un alt personaj descris cu pricepere și sensibilitate de autor, este numit „cântărețul lui Dumnezeu”, făcând din viață o poezie prin frumusețea cuvintelor sale. Psalmii sunt poezii și cântări al căror ecou se aude până în zilele noastre.

6. Regele Solomon

Solomon reprezintă înțelepciunea și echilibrul dintre tinerețe și maturitate. Ctitor al templului din Ierusalim și autor al unor scrieri pline de învățăminte, Solomon subliniază deșertăciunea lucrurilor pământești și nevoia de înțelepciune divină. Solomon, al cărui nume înseamnă „cel pașnic”, îmbină cu măiestrie tinerețea din „Cântarea Cântărilor” cu maturitatea din „Pildele lui Solomon” și cu o anumită nostalgie a timpului trecut din „Eclesiastul”. Solomon este ctitorul marelui templu din Ierusalim și constată prin cuvintele Eclesiastului că „toate sunt deșertăciuni și vânăre de vânt”.

7. Concluzii

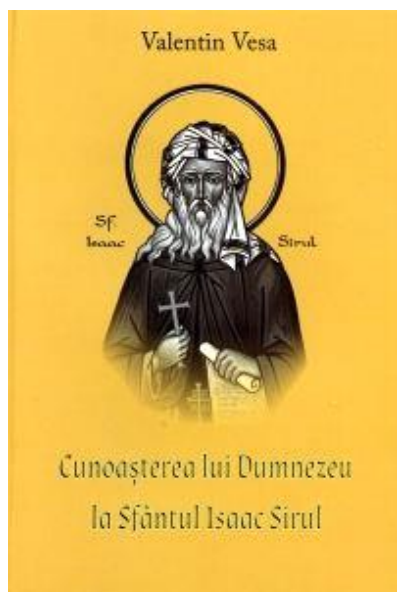
Prin această lucrare, Preasfințitul Benedict Bistrițeanul ne oferă o aprofundare a marilor figuri biblice și a contribuției lor la istoria mântuirii. Mulțumirile adresate autorului pentru efortul depus reflectă recunoașterea valorii spirituale și educative a acestei cărți, care inspiră curajul și căutarea lui Dumnezeu în viețile noastre, ilustrând pe „Năvalnicii Împărăției” - personalități care, prin viața și faptele lor, au contribuit esențial la împlinirea planului divin.

Mulțumim Preasfințitului și pentru această lucrare despre personajele cele mai importante din Vechiul Testament, prin curajul și căutarea lui Dumnezeu, numindu-i „Năvalnicii Împărăției”.

Recomandăm această lucrare celor care sunt interesați și preocupați de Studiul Vechiului Testament deoarece, această frumoasă alcătuire pune în valoare evidențierea personajelor vechi-testamentare în contextul lumii actuale, și contribuția lor în actul mântuirii.

BENIAMIN A. DOCTOR
Teologie Pastorală anul III

„Cunoașterea lui Dumnezeu la Sf. Isaac Sirul”, Autor Arhim. Lect. Univ. Dr. Benedict Valentin Vesa (apărută la Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2014).

1. Introducere

Arhim. Lect. Univ. Dr. Benedict Valentin Vesa, în lucrarea sa „Cunoașterea lui Dumnezeu la Sfântul Isaac Sirul: Itinerariul spiritual de la „dreptatea ascetică” la „dragostea duhovnicească”, oferă o explorare aprofundată a teologiei și gândirii Sfântului Isaac Sirul, o figură esențială din secolul al VII-lea în tradiția siro-orientală. Lucrarea pune un accent deosebit pe optimismul teologic al Sfântului Isaac și pe rolul central al dragostei și milei divine în înțelegerea Economiei divine, de la creație la eshatologie. Unul dintre aspectele centrale ale teologiei Sfântului Isaac este accentul pus pe mila și dragostea divină. Aceasta viziune optimistă contrastează cu

tradițiile teologice mai pesimiste ale teologiei occidentale și chiar cu anumite segmente ale tradiției bizantine. Pentru Isaac Sirul, mila și dragostea sunt esențiale în înțelegerea Economiei divine, și ele guvernează întreaga creație și eshatologie. Această abordare plină de speranță și bunătate divine deschide perspective noi asupra relației omului cu Dumnezeu și a destinului uman.

Scrierile Sfântului Isaac Sirul au depășit rapid granițele confesionale, fiind traduse și adaptate în diverse tradiții creștine. În ciuda originii sale „nestoriene”, operele sale au fost acceptate și integrate în diferite tradiții hristologice, devenind o sursă de inspirație pentru monahi și teologi din întreaga lume creștină. Acest ecumenism al operei sale arată capacitatea profundă a teologiei lui Isaac de a rezona cu multiple perspective și sensibilități teologice.

2. Apartenența la tradiția siriacă

Sfântul Isaac Sirul este parte a tradiției siriace, care se distinge printr-un stil poetic și simbolic, diferit de categoriile filosofice grecești și de juridicismul teologiei occidentale. Această tradiție oferă o sinteză remarcabilă și originală între elemente intelectuale și existențialiste. Opera sa reflectă o integrare armonioasă între spiritualitatea siriacă și bizantină, oferind o teologie care este atât profundă, cât și accesibilă prin limbajul său simbolic.

Teologia lui Isaac Sirul s-a dezvoltat într-un context de turbulențe politice și religioase în Imperiul Persan, marcat de invazia arabă și schisme interne. Această perioadă a fost totuși una de înflorire a literaturii siro-orientale,

cu autori contemporani precum Dadisho Qatraya și Simon Taibuteh. Acest context tumultuos a influențat profund gândirea și scrierile Sfântului Isaac, oferind o perspectivă unică asupra relației dintre credință și suferință.

3. Doctrina Gnoseologică a Sfântului Isaac Sirul

Cercetarea gnoseologică a Sfântului Isaac se desfășoară pe două planuri: obiectiv-istoric, referitor la gnoseologia teologică (Creație, Întrupare, Eshatologie) și subiectiv-spiritual, privind cunoașterea concretă în viața ascetică. Itinerariul gnoseologic propus de Isaac Sirul este un progres continuu, de la cunoașterea naturală la cea duhovnicească, printr-un proces de transformare și purificare ontologică. Cunoașterea lui Dumnezeu implică atât elemente discursive, cât și intuitive, realizate prin purificare și transformare spirituală. Sfântul Isaac subliniază că adevărata cunoaștere a lui Dumnezeu se atinge prin simțirea Lui, nu doar prin cunoaștere intelectuală.

4. Itinerariul ascetic de la Dreptatea ascetică la Dragostea duhovnicească

Procesul ascetic descris de Sfântul Isaac Sirul implică o evoluție de la starea pătimasă la purificare, atingerea stării de dreptate și, în cele din urmă, dragostea duhovnicească. Cunoașterea teologică avansează printr-o călătorie de la ignoranță la cunoașterea naturală și spirituală, culminând cu vederea lui Dumnezeu. Dragostea divină este văzută ca scopul suprem al itinerariului spiritual, marcând trecerea de la o justiție ascetică la o dragoste luminoasă și duhovnicească. Această dragoste este considerată mijlocul suprem prin care omul ajunge la cunoașterea și simțirea lui Dumnezeu.

5. Concluzie

Opera Sfântului Isaac Sirul oferă o sinteză teologică între tradiția siriacă și bizantină, cu un accent unic pe dragostea și mila divină. În contextul tumultuos al secolului al VII-lea, viziunea sa optimistă și ecumenică a depășit granițele confesionale, influențând profund spiritualitatea creștină. Cunoașterea lui Dumnezeu, conform Sfântului Isaac, este un proces ascetic și gnoseologic continuu, în care dragostea divină joacă rolul central. Lucrarea Arhim. Lect. Univ. Dr. Benedict Valentin Vesa oferă o perspectivă comprehensivă și integrativă asupra teologiei experiențiale a Sfântului Isaac, evidențiind relevanța sa continuă pentru spiritualitatea creștină contemporană.

BENIAMIN A. DOCTOR
Teologie Pastorală anul III